

the western Krkonoše Mts and to a few sites adjacent to the Medvědí bouda lodge, where the meeting was based. The bryoflora of the most extreme parts of Labský důl was surveyed in detail in the last three years (Kučera & al. 2004) but despite this several new and interesting finds were realised.

The lower part of Labský důl rewarded us with several interesting epiphytic species like *Campylophyllum sommerfeltii* or *Amblystegium subtile*, denuded road banks with sandy soil supported the rare *Dicranella subulata*. Surprising in this part of Krkonoše Mts was *Hygrohypnum luridum* on calcium-enriched wet stones of a road ditch. In total, 120 bryophyte species were recorded, adding thus 11 species to the known bryoflora of the Labský důl. The second group bryologised in the uppermost part of the valley, where they among others confirmed the occurrence of *Moerckia hibernica* and *Pseudobryum cinclidioides*.

The yet richest cirque of the valley – ‘Pančavská jáma’ – was the target for the next day. Again (though not deliberately) 120 species were recorded, with most admiration paid in the field to *Bazzania tricrenata*, *Lophozia longidens*, *Herzogiella striatella*, *Bryum muehlenbeckii*, again *Campylophyllum sommerfeltii*, *Radula lindenbergiana* and *Grimmia elongata* in the uppermost part of the cirque. Upon microscopic examination emerged among others *Polytrichastrum pallidisetum* and *Warnstorfia pseudostraminea*, having been among the 15 additions to the already rather well-known bryoflora of this cirque. The total for it reached with the last additions 201 species.

The group, which bryologised around the road from the Medvědí bouda lodge to Špindlerův Mlýn recorded 94 species, among which *Dicranum majus* and *Splachnum sphaericum* brought most attention. Interesting in the acidic surroundings was a wet site enriched by some non-indigenous calcareous stones that supported basiphilous species like *Pellia endiviifolia* or *Campylium protensum*.

The last day's excursion led to the summit of Mt Vysoké kolo (1508 m). Its extremely poor bryoflora (38 recorded species) yielded very few interesting mosses – one should perhaps only mention *Gymnomitrium concinatum* and another site of *Pohlia nutans* subsp. *schimperii*.

Literatura

- Kučera J. & Váňa J. (2003): Check- and Red List of bryophytes of the Czech Republic (2003). – *Preslia* 75: 193–222.
- Kučera J., Zmrhalová M., Buryová B., Košnar J., Plášek V. & Váňa J. (2004): Bryoflora of the glacial cirques of the Western Krkonoše Mts. – *Časopis Slezského Zemského Muzea, Ser. A*, 53: 1–47.

ZAJÍMAVÉ BRYOFLORESTICKÉ NÁLEZY IV.

Interesting bryofloristic records, IV

Jan K u č e r a (ed.)

Jihočeská Univerzita, biologická fakulta, Branišovská 31, CZ–370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@bf.jcu.cz

Kritéria pro zařazení příspěvků a způsob jejich citování je uveden v prvním vydání rubriky (Bryonora 31: 28). Nomenklatura a stupeň ohrožení jednotlivých druhů je udáván podle práce Kučera & Váňa (2003). Souřadnice jsou udávány buď jako pravouhlé v systému S-42 nebo jako geografické v systému WGS-84. Duplikáty sběrů J. Košnara, E. Holé a T. Jakšičové jsou uloženy v herbáři J. Kučery.

Bazzania flaccida **VU** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov, NPR Čertova stěna – Luč: les na sutích ca. 650 m V pod vrcholem Luče [M33 E3446.507–N5389.190, kv. 7351d], 705 m, na polostinné žulové skalce, doprovod *Dicranum scoparium* a *Hypnum cupressiforme*, 26.8.2004 leg. J. Košnar, det. J. Kučera. Populace o velikosti 300 cm², doprovod *Dicranum scoparium* a *Hypnum cupressiforme*.

Cephalozia catenulata **VU** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov, NPR Čertova stěna – Luč: les na sutích na pravém břehu Vltavy cca 150 m SZ pod skalní vyhlídkou Čertova stěna [M33 E3446.796–N5389.081, kv. 7351d], ca. 650 m, na trouchnivějícím padlém kmeni s *Nowellia curvifolia*, cca 4 dm², 4.10.2004, leg. J. Košnar.

Cololejeunea rossettiana **EN** (V. Plášek)

- Česká rep., Nízký Jeseník: NPP Rešovské vodopády, na bazických vložkách ve skulinách skal pod i nad vodopádem [M33 E3658.862–N5530.203, kv. 6169a], ca. 450 m n.m., leg. V. Plášek 10.9.2004 (OP), teste J. Duda.

Druh s nepříliš známým rozšířením. Z ČR je udáváno několik historických lokalit z Moravy: Moravský kras, okolí Vsetína, ze Štramberku a z Beskyd (Duda & Váňa 1975). Recentně ověřena také v Moravském Krasu (Hradílek, Kubešová) a na Olomoucku (Zkamenělý Zámek u Javoříčka, Hradílek).

Jamesoniella autumnalis **VU** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov, NPR Čertova stěna – Luč: les na sutích SZ u železniční trati, ca. 490 m JZ od skalní vyhlídky Čertova stěna [M33 E3446.560–N5388.648, kv. 7351d], 710 m, na vlhké stinné bázi žulové skalky, 2.10.2004 leg. J. Košnar, teste J. Kučera. Celková velikost populace asi 240 cm², doprovod *Pohlia nutans* a *Brachythecium oedipodium*.

Riccia rhenana **DD** (V. Plášek)

- Česká rep., Slezsko, 1 km VJV od obce Slezské Pavlovice, dno vysychajícího slepého ramene Pavlovického potoka [M33 E3692.430–N5578.161, kv. 5672c], ca. 200 m n.m., 9.9.2004 leg. V. Plášek (OP), teste J. Duda.

Druh s nedostatečně známým rozšířením. Recentně roste častěji pouze v jižních Čechách. Historické údaje ze Slezska jsou pouze dva: Slavkov u Opavy – 1949 a rybník mezi Ostravou a Karvinou – 1950 (Duda & Váňa 1970). V minulosti nebyl rozlišován od terestrických forem *Riccia fluitans*.

Aloina brevirostris **DD-va** (→**CR**) (Z. Hradílek)

- Česká rep., Hornomoravský úval, Tovačov, Lobodice: NPR Zástudánčí, přirozeně erodovaný levý břeh Moravy asi 1 km V obce, kv. 6569d, 195 m n.m., vlhká jílovitá hlína, 2.10.2004 leg. Z. Hradílek, herb. Z. Hradílek.

Vzácný (nebo do jisté míry přehlížený ?) druh bryoflorie České republiky, který byl u nás dosud sebrán pouze jednou – ve starém lomu v horní části Suchého dolu v Krkonošských Rýchorách (Z. Pilous, 1949, položky v herbářích PR, PRC, OP). Od té doby byl na této i jiných podobných lokalitách hledán bezvýsledně. Nové stanoviště je asi 4 m vysoký, téměř kolmý erozní břeh řeky Moravy. Na vlhké hlíně byly roztroušené populace různých gemiferních druhů rodu *Bryum* a prokly přesliček. Byl nalezen jen jediný shluk několika plodných rostlin, proto je do nového hodnocení ohrožení našich mechorostů navrhován jako kriticky ohrožený druh podle kritéria C2a(i) (IUCN 2001).

Anacamptodon splachnoides **EN** (Z. Hradílek)

- Česká rep., Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, obec Kobylá nad Vidnávkou: NPP Venušiny misky ve vrcholové části kopce Smolný (404,0 m n.m.) 2 km VJV od obce, kv. 5668d, 400 m n.m., kůra největšího buku ve vrcholové části kopce, 9.9.2004 leg. Z. Hradílek, herb. Z. Hradílek.

Mech rostl na rozpraskané vlhké kůře velkého buku těsně pod výtokem z vodou zaplavené vykotlané dutiny stromu. Jedná se o první recentní moravskou lokalitu druhu, další čtyři současné

lokality leží v jižních Čechách (viz též příspěvek ze Žofínského a Hojnovodského pralesa v tomto čísle).

Brachythecium capillaceum **DD-va** (→**DD**) (J. Kučera)

- Česká rep., Český Krumlov, Staré Dobrkovice: podél cesty na jižním okraji rezervace 'Kalamandra', ca. 270 m ZSZ mostu přes Chvalšinský potok [M33 E3447.282–N5410.10, kv. 7151d], ca. 510 m, šikmá plocha polostinného až stinného vápencového balvanu u cesty, 14.10.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11781. Druh byl bohatě plodný, nalezený porost činil několik dm².

Kontroverzní taxon, o jehož taxonomické hodnotě je zjevně přesvědčeno jen velmi málo současných autorů. V jediném důkladnějším klasicky taxonomickém zpracování čeledi z poslední doby (Ignatov 1998) je však druh akceptován (pod synonymem *B. rotaeantum*). Při částečné revizi kvůli sestavení posledního seznamu mechorostů ČR jsem našel pouze dvě položky, které popisují *B. capillaceum* odpovídají – pod jménem jiného druhu (*B. laetum*) jej dvakrát sbíral J. Velenovský (herb. PRC). Jednou v pražské Modřanské rokli (19.3.1897) a podruhé v Libčicích u Prahy (III.1893). Sterilní doklady patrně není možné rozlišit od běžného druhu *B. salebrosum*, proto je velmi obtížné stanovit přesnější rozšíření a případné ohrožení a do nového hodnocení ohrožení tedy bude navrhován prozatím v kategorii DD.

Buxbaumia viridis **EN** (V. Plášek)

- Česká rep., Nízký Jeseník, NPP Rešovské vodopády: **1)** asi 150 m sev. lok. Fialův mlýn, tlející smrkový kmen na břehu říčky Huntavy [M33 E3659.024–N5529.889, kv. 6169a], ca. 400 m n.m., 10.9.2004 leg. V. Plášek (OP) – celkem zaznamenány 2 mladé tobolky; **2)** tlející smrkový kmen v lese 100 m pod vodopády, ca. 450 m n.m [M33 E3658.911–N5530.179], 10.9.2004 not. V. Plášek – celkem zaznamenány 3 tobolky (2 juv., 1 zralá) a jeden loňský štět.

Nové lokality druhu sledovaného v rámci sítě NATURA 2000. Nejbližší současné známé lokality leží v Hrubém Jeseníku.

Callicladium haldanianum **VU** (M. Zmrhalová, Z. Hradílek, Z. Musil)

- Česká rep., Rychlebské hory, Horní Lipová: Mramorový vrch, severní svahy nad železniční tratí, 1 km jihovýchodně od železniční stanice, ztrouchnivělý pařez v kulturní smrčině [M33 E3649.598–N5567.490, kv. 5768d, 645 m n. m., 12.5.2004 leg. M. Zmrhalová, teste Z. Hradílek, herb. SUM.
- Česká rep., Třebechovice pod Orebem, Štěnkov: VKP Štěnkovské bažiny 1 km V obce, místy podmáčený les, tlející dřevo, kv. 5862a, ca. 250 m n.m., 3.8.2004 leg. Z. Hradílek & Z. Musil, herb. Z. Hradílek & Z. Musil.

Na Mramorovém vrchu u Horní Lipové byl druh nalezen pouze na jednom ztrouchnivělém pařezu ve staré druhotné smrčině, celkem asi na 70 cm², doprovodné druhy: *Plagiothecium curvifolium*, *Polytrichastrum formosum* a *Tetraphis pellucida*. Jde o druhý doložený údaj o výskytu tohoto mechu z Rychlebských hor (viz Duda 1997).

U Třebechovic p. O. byl druh nalezen ve dvou malých populacích (dohromady cca 2 dm²) na dvou neidentifikovaných tlejících kmenech stromů. Od publikace výše zmíněné Dudovy práce byl u nás nalezen již jen v Hostýnských vrších (Bryonora 28: 25, 2001) a pak až na zde uvedených nových dvou lokalitách. Druh má u nás širokou výškovou amplitudu, ale nevystupuje zřejmě přes 1000 m n. m. Vzhledem k malé prozkoumanosti lesů v nižších polohách a zejména nížinných lužních lesů lze očekávat objevení dalších lokalit. Pro velkou podobnost s taxony z okruhu *Hypnum cupressiforme* agg. může být částečně i přehlížený.

Calliargon giganteum **VU** (E. Holá, J. Košnar)

- Česká rep., okr. Klatovy, CHKO Šumava: PR Kepelské mokřady, vlhká slatinná louka (50 × 50 m) ca. 1 km SSZ od Hadího vrchu [M33 E3378.720–N5452.561, kv. 6845b], 990 m, 17.9.2004 leg. E. Holá.

Campylophyllum calcareum **DD** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov, NPR Vyšenské kopce, na třech mikrolokality: **1)** Městský vrch, na výchozu krystalického vápence [M33 E3449.206–N5410.282, kv. 7151d], 599 m, 13.6.2004 leg. J. Košnar; **2)** svah levého břehu potoka Hučnice u soutoku s Vyšenským potokem, na kořenu osiky,

doprovod *Fissidens dubius* [E3448.198–N5410.374], ca. 520 m, 14.8.2004 leg. J. Košnar; **3**) svah levého břehu Hučnice u soutoku s Vyšenským potokem, na výchozu krystalického vápence [E3448.211–N5410.351], ca. 520 m, leg. J. Košnar, teste J. Kučera.

Campylophyllum sommerfeltii EN (E. Holá, J. Košnar, M. Zmrhalová)

- Česká rep., okr. Prachatice: PR Libín, odbočka lesní cesty vedoucí z Rohanova na Libín, ca. 500 m vých. vrcholu Libína [M33 E3428.218–N5427.980, kv. 7050a], 916 m, na sev. orientované bázi klenu, 16.10.2004 leg. J. Košnar, teste J. Kučera. Plodná populace o velikosti asi 150 cm².
- Česká rep., okr. Český Krumlov, NP Šumava, Klidové území Trojmezna – Smrčina: ca. 1.5 km JJZ Klápy, sev. Seitzovy cesty na Smrčinu [M33 E3421.125–N5402.721, kv. 7249b], ca. 1170 m, na již. orientované bázi klenu, 24.10.2004 leg. J. Košnar. Plodná populace o velikosti asi 2 dm².
- Česká rep., okr. Klatovy, NP Šumava: 1. zóna NP Hůrecký vrch, vých. jižní hranice rezervace nad býv. Starou Hůrkou [M33 E3379.325–N5445.668, kv. 6846c], 840 m, na JJV orientované bázi buku, 16.8.2004 leg. E. Holá.

Česká rep., CHKO Šumava, 2 km SV Gerlovy huti, žlutá turistická značka cca 250 m JV od rozcestníku u Rozvodí [M33 E3376.486–N5451.472, kv. 6845b], 1020 m, na Z orientované borce buku, plodná populace o velikosti asi 7 dm², doprovodné druhy *Dicranum scoparium*, *Plagiothecium laetum*, *Sanionia uncinata*, *Brachythecium salebrosum*, *Ptilidium pulcherrimum*, *Chiloscyphus profundus*, 15.9.2004 leg. E. Holá & J. Košnar;

dtto, 1.5 km sev. od Gerlovy huti, 100 m S od severní části 1. zóny NP Prameniště – Nový Brunst [M33 E3374.980–N5451.337, kv. 6845b], ca. 1010 m, na JZ orientované borce buku, plodná populace o velikosti asi 5 dm², doprovodné druhy *Hypnum pallescens*, *Ptilidium pulcherrimum*, *Dicranum montanum*, *Plagiothecium laetum*, 14.9.2004 leg. E. Holá;

dtto, 1.5 km VJV od Gerlovy huti, cca 100 m Z od hranice severní části 1. zóny NP Pod Gerlovou pasekou [M33 E3376.607–N5449.434, kv. 6845b], 920 m, na SZ orientované borce buku, plodná populace o velikosti asi 3 dm², doprovodné druhy *Dicranum montanum*, *Plagiothecium laetum*, *Dicranum scoparium*, *Lepidozia reptans*, 16.9.2004 leg. E. Holá & J. Košnar.

- Česká rep., Rychlebské hory, Horní Lipová: Smrk, rašeliniště na vrcholu [M33 E3645.236–N5568.528, kv. 5768c], 1125 m n. m., ztrouchnivělý pařez, 23.6.2004, leg. & det. M. Zmrhalová, teste J. Kučera, herb. SUM. Nalezen pouze na jednom místě a sebrán náhodně bez zaznamenání velikosti populace.
- Česká rep., Králický Sněžník, Velká Morava: Na Strašidlech, původní horská bučina s příměsí jedle na JJV svazích Králického Sněžníku, pravý břeh bezejmenného pravostranného přítoku Moravy [M33 E3630.936–N5564.307, kv. 5867a], 1065 m n. m., kmen buku; dtto E3630.901–N5564.320, kv. 5866b, 1075 m n. m., spodní horizontální větve buku, 27.6.2004 leg. M. Zmrhalová, herb. SUM; Vlačstovčí skály na jz. vrcholu Králického Sněžníku, vodorovně až vertikálně na větvích a kmenech mírně zastíněných až zastíněných starých jeřábů a smrků na jihovýchodním svahu, kv. 5767c, M33 E3631.392–N5565.262, 1305 m n. m.; 3631.405–5565.203, 1300 m n. m.; 3631.406–5565.189, 1295 m n. m., 12.9.2004 leg. & det. M. Zmrhalová, teste J. Kučera, herb. SUM.

Na Strašidlech činí celková zjištěná pokryvnost na obou stromech asi 14,5 dm², doprovodné druhy jsou *Dicranum montanum*, *Dicranum scoparium*, *Paraleucobryum longifolium*, *Plagiothecium laetum*, *Sanionia uncinata*. Na Vlačstovčích skalách byl nalezen celkem na čtyřech místech v porostu horské smrčiny na kmenech a větvích jeřábů a buků na jihovýchodním svahu v celkové pokryvnosti asi 13,75 dm² s doprovodnými druhy *Chiloscyphus profundus*, *Lophozia ventricosa*, *Ptilidium pulcherrimum*, *Dicranum montanum*, *Dicranum scoparium*, *Plagiothecium curvifolium*, *Pterigynandrum filiforme*, *Sanionia uncinata*.

Druh s velmi nedokonalým známým rozšířením, u kterého v době sestavování poslední verze Červeného seznamu bylo známo pouze několik blízkých lokalit v Krkonoších. V druhém vydání této rubriky (Bryonora 32: 25) byly publikovány první dva nálezy ze Šumavy, nyní se zdá, že druh bude přinejmenším roztroušeně rozšířen na vhodných lokalitách ve všech našich vyšších horských oblastech. Nadále však vyzýváme k jeho intenzivnímu cílenému sledování.

Dicranum viride CR (J. Kučera)

- Česká rep., jižní Čechy, Nové Hrady: NPP Terčino údolí. dosud na čtyřech stromech v různých částech parku, kv. 7254b [M33 E 3483.061–N5405.832, 485 m, lípa; 3482.562–5405.849, 490 m, lípa;

3482.563–5405.840, 490 m, lípa; 3482.05–5405.41, 505 m, javor mléč], 5.11.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera # 11864 a 11872. Populace (na stromech ve výše uvedeném pořadí) pokrývají plochu přibližně 10 dm², 70 cm², 200 cm² a 5 cm².

- Česká rep., jižní Čechy, Hluboká n. Vltavou: PR Libochovka (ca. 4–5 km SV Hluboké n. Vlt.), na více než 15 stromech (duby, lípy, olše) mezi ústím Libochovky [M33 E3461.48–N5439.38] a hrází rybníka Spáleného [E3463.04–N5439.03], kv. 6952b, 375 – 425 m, 27.11.2004 not. J. Kučera.

Další jihočeské lokality druhu, sledovaného v rámci programu Natura 2000 (o výskytu v Žofínském a Hojnovodském pralese viz článek na jiném místě zpravodaje). Vzhledem k množství nově objevených lokalit je již jasné, že bude potřeba hodnocení míry ohrožení do budoucna poněkud snížit, na druhou stranu se však stále jedná o významné nálezy, zejména v prvním případě z území, odkud druh dříve nebyl znám (lokalita u Hluboké logicky souvisí s dříve zjištěnými výskyty na druhém břehu Vltavy v rezervacích Baba a Karbanice).

Didymodon glaucus **CR** (L. Ekrt, J. Košnar, J. Kučera)

- Česká rep., Český Krumlov: u zámku, zeď navazující na budovu jízdárny [S-42 M33 E3449.472–N5409.152, kv. 7151d], 531 m, SSV exponovaná vlhká kolmá zeď z krystalického vápence s maltovým pojivem, doprovodné druhy: *Asplenium trichomanes* ssp. *pachyrachys*, *Asplenium ruta-muraria*, *Tortula muralis* var. *muralis*, *Encalypta streptocarpa*. 4.11.2004 leg. L. Ekrt, det. J. Košnar, teste J. Kučera.

Lokalita u českokrumlovského zámku je nová, i když nedaleko (asi 1 – 1,5 km ZSZ) druh v minulosti sbíral Podpěra (v roce 1899 u Dobrkovic, recentně neověřeno). Druh je u nás podle současných vědomostí kriticky ohrožený, jediná další známá současná lokalita je jeskyně Býčí skála v Moravském krasu.

Grimmia anodon **EN** (J. Kučera)

- Česká rep., Podkrkonoší, Hertvíkovice: Vlčí skála, otevřená slepencová skála záp. vrcholu kopce [E3557.275–N5607.253, kv. 5460b], ca. 580 m, 26.9.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11688.

U Hertvíkovic byl výskyt tohoto u nás vzácného druhu potvrzen po téměř 50 letech; v roce 1946 jej zde objevil Z. Pilous, poslední sběr odsud pochází z roku 1955. V roce 1988, kdy zde sbíral J. Váňa, se druh nepodařilo ověřit.

Hamatocaulis vernicosus **VU** (E. Holá, T. Jakšičová)

- Česká rep., CHKO Šumava: PP Kepelské mokřady, vlhká slatinná louka (50 × 50 m) ca. 1 km SSZ Hadího vrchu [M33 E3378.686–N5452.546, kv. 6845b], 990 m, 17.9.2004 leg. E. Holá, teste J. Kučera.
- Česká rep., CHKO Křivoklátsko: PR Prameny Klíčavy, minerotrofní rašeliniště ca. 0,5 km již. žel. zast. Řevničov [M33 E3416.411–N5557.868, kv. 5848d], 410 m, 18.6.2004 leg. T. Jakšičová. Populace o velikosti asi 0,66 m².

Na Šumavě byl zatím druh *Hamatocaulis vernicosus*, další z druhů intenzívně monitorovaných v rámci programu Natura 2000, sbírán pouze Velenovským u Železné Rudy v roce 1894. Lokalita představuje u nás dosud zjištěné výškové maximum druhu. Ani z Křivoklátska nebyl dosud *H. vernicosus* znám, nejbližší známá současné lokality jsou až Dolejší rybník u Tchořovic na Strakonicku a Jestřebí na Českolipsku, historická pak u Manětína, kde byl druh sbírán E. Bauerem.

Hookeria lucens **VU** (E. Holá, J. Košnar)

- Česká rep., NP Šumava, okr. Klatovy, PR Gerlův (Jezerní) potok asi 500 m proti proudu potoka od mostu v rezervaci [M33 E3376.029–N5449.993, kv. 6845b], 950 m, kolmo na levém břehu, populace o velikosti 360 cm² s doprovodným druhem *Mnium hornum*, na pravém břehu 150 cm², 16.9.2004 leg. E. Holá.

Další šumavská lokalita tohoto subatlantského druhu, nejbližší známý výskyt leží v Debrnickém údolí asi 6 km jihozápadně.

Mnium ambiguum **VU** (J. Kučera, M. Zmrhalová)

- Česká rep., okr. Písek, Ražice: NPR Řežabinec, propust pod náspem trati na jižní hranici ca. 250 m VJV bašty [M33 3434.023–5457.733, kv. 6750b], 375 m, polostinná vlhčí štěrbinová mez mezi betonovými bloky okolo propusti, 6.6.2004 a 21.10.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11305 a 11798.

- Česká rep., jižní Čechy, Nové Hrady: NPP Terčino údolí, sv. část parku u náhonu 240 m JZ můstku při sev. vstupu do parku [M33 E3483.113–N5405.853, kv. 7254b], 486 m, na stinné zemi u pěšiny podél náhonu, 5.11.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11863; dtto, střední část parku, u můstku přes Stropnici ca. 140 m SSV hostince Terežín [3482.481–5405.667], 493 m, na a mezi žulovými kameny pilíře můstku, pod vlivem malty, 5.11.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11876.
- Česká rep., Český Krumlov, NPR Vyšenské kopce: údolí Hučnice, břeh potoka asi 250 m nad viaduktem u Nových Dobrkovic [M33 E3448.31–N5410.07, kv. 7151d], ca. 510 m, na humusu v kořenových náběžích olše u potoka, 22.5.1998 leg. J. Kučera, teste M. Zmrhalová, herb. J. Kučera #2782.
- Česká rep., Hanušovická vrchovina, Ostružná: Stráž (835 m), jjz. svah, na hlíně přes sz. exponovaný výchoz vápencových skalek [M33 E3645.756–5563.293, kv. 5868a], 760 m n.m., 5.6.2004 leg. M. Zmrhalová, herb. SUM (na ploše asi 30 cm², doprovodné druhy: *Torella bambergeri*, *Brachythecium albicans*).

Tento druh, který byl u nás ještě podle předběžného červeného seznamu mechů (Váňa 1995) považován za vyhynulý, se patrně roztroušeně, ale poměrně pravidelně vyskytuje nejen ve vyšších horských polohách na výchozech bazických hornin, ale i na antropogenních stanovištích nižších poloh (velmi typicky právě ve spárách vyzdívek můstků v blízkosti vody), jak dokazují tři výše uvedené nálezy, stejně jako v Bryonoře dříve uveřejněný nález z údolí Olešenky (Bryonora 28: 24).

Neckera pennata EN (Z. Hradílek)

- Česká rep., Hrubý Jeseník, Vrbno pod Pradědem, osada Vidly: PR Jelení bučina na sz. a z. svahu Žárového vrchu (1093,8 m n.m.) 2,1 km VSV až 2,0 km SV od osady, kv. 5869d, 880–915 m n.m., na kůře klenů (*Acer pseudoplatanus*) a buků (*Fagus sylvatica*), 21.9. a 12.10.2004 leg. Z. Hradílek, herb. Z. Hradílek.

Mech byl zaregistrován nejméně na 6 vzrostlých stromech hlavně ve starších porostech pod cestou vymezující horní hranici rezervace. Vždy byl zaznamenán v bohatých porostech a zpravidla společně s *Neckera complanata*, *Leucodon sciuroides*, *Serpoleskea subtilis*, *Pterigynandrum filiforme*, *Pseudoleskeella nervosa*, *Radula complanata*, *Metzgeria furcata*, *Hypnum cupressiforme* a *Platygyrium repens*.

Orthotrichum patens EN (J. Kučera)

- Česká rep., jižní Čechy, Nové Hrady: NPP Terčino údolí, u okraje parku poblíž můstku u severního vchodu [M33 E3483.219–5405.994, kv. 7254b], 482 m, na borce vzrostlého habru, 5.11.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11859.

Ještě Vondráček (1993) uvádí druh jako velmi vzácný a ustupující druh, který nebyl v současnosti nalezen v Čechách. Od té doby však v jižních Čechách nacházen poměrně pravidelně (již téměř 10 lokalit na Šumavě, v Novohradských horách jinak na Žofíně), i když mnohem vzácněji než *O. stramineum*, se kterým se díky prakticky shodným ekologickým nárokům velmi často vyskytuje a jemuž se také habitem podobá.

Plagiothecium latebricola DD (Z. Hradílek, T. Berka)

- Česká rep., Hrubý Jeseník, Vrbno pod Pradědem, osada Vidly: PR Jelení bučina na severozápadním a západním svahu Žárového vrchu (1093,8 m n.m.) 2,1 km VSV od osady, kv. 5869d, 910 m n.m., na tlejícím bukovém pařezu, 21.9.2004 leg. Z. Hradílek, herb. Z. Hradílek.
- Česká rep.: Brtnická vrchovina, Jihlava, obec Popice: Hrazený rybník 0,6 km JZ obce, olšina na západním břehu rybníka, trouchnivý pařez, kv. 6659a, ca 605 m n.m., 30.10.2004 leg. T. Berka, herb. T. Berka.

Nenápadný a do jisté míry možná i přehlížený mech. Většinou je nalézán v nevelkých populacích nebo vtroušený mezi jiné zástupce rodu. V obou uvedených případech byl nalezen na tlejícím dřevě (pařezy), ale může růst i na tlejících kmenech stromů a vzácně i na skalách. U nás bývá sterilní, ale často mívá na špičkách lístků gemy, podle nichž se dobře pozná i v terénu. V návrhu je upřesnění hodnocení ohrožení na kategorii VU.

Pogonatum nanum **DD** (M. Zmrhalová)

- Česká rep., Hanušovická vrchovina, Ostružná, Stráž (835 m), jihojihozápadní svah, obnažená hlína pod břizami v pastvině [M33 E3645.617–5563.340, kv. 5868a], 755 m n.m., 17.7.2004 leg. M. Zmrhalová, herb. SUM (na ploše 20 cm² v pokryvnosti asi 20%, zaznamenáno bylo celkem 15 sporogonů); dtto, Stráž, jihozápadní svah, minerální suchá hlína u paty agrární haldy v pastvině na ploše 76 cm². [3645.465–5563.697], 800 m n. m., 7.8.2004, leg. M. Zmrhalová, herb. SUM. V geologickém podkladu se střídají amfibolity a svory.

Málo známý, možná do jisté míry přehlížený druh naší flóry. Kučera & Váňa (2003) věděli pouze o čtyřech recentních lokalitách.

Pseudobryum cinclidioides **EN** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Domažlice: PP Louka u Šnajberského rybníka, rašelinná louka 0.5 km JV obce Pila [M33 E3345.276–N5477.806, kv. 6543c], 455 m, v doprovodu *Carex nigra*, *Menyanthes trifoliata* a *Comarum palustre*, celková velikost populace asi 120 cm², 20.9.2004 leg. J. Košnar, teste J. Kučera.

Velmi vzácný a silně ohrožený druh, známý jinak v současnosti pouze z několika nalezišť na Šumavě (Povydíří, Mrtvý luh) a v Krkonoších (Labský důl).

Rhizomnium pseudopunctatum **CR** (E. Holá, J. Košnar)

- Česká rep., CHKO Šumava: PP Kepelské mokřady, vlhká slatinná louka (50 × 50 m) ca. 1 km SSZ Hadího vrchu [M33 E3378.744–N5452.547, kv. 6845b], 990 m, 17.9.2004 leg. E. Holá, teste J. Kučera. Celková velikost populace asi 450 cm², doprovodné druhy *Aulacomnium palustre*, *Climacium dendroides* a *Fissidens adianthoides*.

První ověřený nález druhu na Šumavě – historické údaje nelze bohužel vzhledem k záměnám za mnohem častější *Rh. magnifolium*, případně i formy druhu *Rh. punctatum* přebírat. Druh byl od vydání červeného seznamu v roce 2003, kdy byla známá jediná recentní lokalita v Krušných horách, nalezen i na Chrudimsku v PR Ranská jezírka (viz Bryonora 32: 23).

Rhynchostegium confertum **DD** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov, NPR Čertova stěna – Luč: levý břeh Vltavy ca. 150 m ZSZ skalní vyhlídky Čertova stěna [M33 E3446.777–N5389.035, kv. 7351d], ca. 620 m, plodná populace na oplachovaném žulovém balvanu, 5.8.2004 leg. J. Košnar, teste J. Kučera.
dtto, pravý břeh Vltavy ca. 120 m Z skalní vyhlídky Čertova stěna [E3446.794–N5389.015], 652 m, na oplachovaném žulovém balvanu, 4.10. 2004, leg. J. Košnar, celková velikost populace cca 2 dm², cca 80 sporofytů, doprovod *Amblystegium fluviatile*.
- Česká rep., jižní Čechy, Nové Hrady: NPP Terčino údolí, levý břeh Stropnice ca. 200 m sev. hostince Terezín [M33 E3482.522–N5405.728, kv. 7254b], 490 m, 5.11.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11875. Na menším, stinném a vlhkém žulovém kameni v terénní depresi, ca. 1 dm², ass. *Amblystegium fluviatile*.

Komentář viz v příspěvku z novohradských pralesů; všechny tyto jihočeské lokality si byly ekologicky velmi blízké a druh je zde patrně mnohem více rozšířen.

Tetraplodon angustatus **EN** (T. Jakšičová, J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov, NPR Čertova stěna – Luč, na dvou mikrolokalitách na levém břehu Vltavy, v blízkosti železniční trati: zelená turistická značka Z podél železniční trati ca. 250 m sev. hranice rezervace, ca. 810 m SSZ skalní vyhlídky Čertova stěna [M33 E3446.643–N5389.754, kv. 7351d], 614 m, na zazemněném balvanu V podél cesty, doprovod *Ceratodon purpureus*, *Hypnum cupressiforme*, *Pleurozium schreberi*, *Pohlia nutans* a *Polytrichum piliferum*, populace o velikosti asi 3 cm², asi 45 sporofytů, 26.8.2004 leg. J. Košnar. Druh byl v blízkosti této lokality nalezen již 25.3.2001 T. Jakšičovou (dupl. J. Kučera #7419); dále na cestě podél železniční trati, ca. 230 m SZ skalní vyhlídky Čertova stěna [E3446.724–N5389.118], 630 m, na kamenech překrytých humusem, doprovod *Ceratodon purpureus*, *Ptilidium ciliare*, *Sanionia uncinnata*, velikost populace asi 49 cm², asi 560 sporofytů, 2.10.2004 leg. J. Košnar.

Zygodon dentatus EN (J. Kučera)

Česká rep., jižní Čechy, Nové Hradky: NPP Terčino údolí, u okraje parku poblíž severního vchodu [M33 E3483.219–5405.994, kv. 7254b], 482 m, na borce vzrostlého habru, 5.11.2004 leg. J. Kučera, herb. J. Kučera #11859;

dtto, sz. část parku, na okraji lesa 610 m ZJZ můstku u severního vchodu [3482.674–5405.931], 494 m, na borce lípy, Kučera #11867;

dtto, střední část parku, cesta podél levého břehu Stropnice ca. 110 m SSV hostince Terežín [3482.46–5405.648], 493 m, lípa, Kučera #11877.

Druh byl v Novohradských horách zatím zaznamenán pouze jednou, a to v Žofínském pralese (viz příspěvek o něm na jiném místě tohoto čísla), kde se jej však od té doby nepodařilo ověřit. V Terčině údolí se druh jistě vyskytuje ještě na větším množství stromů, porosty jsou vždy poměrně malé, mezi ca. 5 a 20 cm², avšak nezdá se, že by zde druh skomíral – spíše se zdá být pravděpodobné, že se v jižních Čechách na vhodných místech šíří.

Literatura

Duda J. (1997): *Callicladium haldanianum* (Grev.) Crum v České republice a ve Slovenské republice. – Časopis Slezského Zemského Muzea, Ser. A, 46: 129–133.

Duda J. & Váňa J. (1970): Die Verbreitung der Lebermoose in der Tchechoslowakei – VII. – Časopis Slezského Muzea, Ser. A, 60: 17–30.

Duda J. & Váňa J. (1975): Die Verbreitung der Lebermoose in der Tchechoslowakei – XVIII. – Časopis Slezského Muzea, Ser. A, 65: 169–187.

IUCN (2001): IUCN Red List Categories and Criteria. Version 3.1. – IUCN Species Survival Commission, Gland, Switzerland & Cambridge, UK.

Kučera J. & Váňa J. (2003): Check- and Red List of the bryophytes of the Czech Republic (2003). – Preslia 75: 193–222

Váňa J. (1995): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky II. Mechy (*Bryophyta*). – Preslia 67: 173–180.

Vondráček M. (1993): Revize a rozšíření druhů rodu *Orthotrichum* Hedw. v České a Slovenské republice (*Musci*). – Sborník Západočeského Muzea v Plzni, Příroda, 85: 1–76.

Z P R Á V Y Z E S E K C E
N E W S F R O M T H E S E C T I O N

Nový statut sekce

Dne 24.9.2004 byl schválen nový statut bryologicko-lichenologické sekce ČBS. Plné znění statutu je k dispozici na internetových stránkách sekce (<http://botanika.bf.jcu.cz/bls/statut.htm>).

Členské příspěvky na rok 2005

Plénium sekce konané na podzimních bryologicko-lichenologických dnech v Krkonoších souhlasilo se zvýšením ročního členského příspěvku na **150 Kč**. Příspěvek je splatný osobně nebo složenkou na adresu: Štěpánka Slavíková, Botanický ústav AV ČR, 252 43 Průhonice (do identifikace platby prosím uveďte: „členský příspěvek“), a to **do konce dubna 2005**. Pro členy sekce odebírající bulletin Bryonora do zahraničí bude příspěvek navýšen o poštovné do zahraničí. Příspěvky prosíme zaplatte včas!